

26.04.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**26 Nisan 2024
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

26 Nisan 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde ve Hizmet Dallarında Sağlık Hizmetlerinin Etkili ve Verimli Bir Şekilde Yürütülebilmesi Amacıyla Sözleşmeli Sağlık Personeli İstihdam Edilecek Hizmet Birimlerinin, 2024 Yılı Sonuna Kadar Uygulanmak Üzere Yeniden Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar: 2024/116)

YÖNETMELİKLER

- Nişantaşı Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

“Doğru politikalarla 3 yıl içinde et sorunu kalmaz”

Artan kırmızı et fiyatlarına karşı sektör temsilcileri de harekete geçti. Tarım ve Orman Bakanlığı bilgisi dahilinde İstanbul’da toplanan ve çözüm yollarını masaya yatıran sektör temsilcileri, doğru politikalarla 3 yıl içinde Türkiye’nin et sorununun kalmayacağını ifade ettiler.

Mehmet Hanifi GÜLEL

İstanbul Kasaplar Odası Başkanı Aydın Tüfekçi başkanlığında, Tarım ve Orman Bakanlığı bilgisi dahilinde kırmızı et sektörün paydaşları ile İstanbul’da gerçekleştirilen toplantıda et fiyatlarındaki artışın nedenlerini ve çözüm yolları masaya yatırıldı.

Temsilciler, doğru bir politika izlenmesi halinde 3 yıl içinde Türkiye’nin et sorununun kalmayacağını aktardılar. Toplantıya İstanbul İl Ticaret Müdürü İsmail Menteşe, İstanbul İl Tarım Müdürü Ahmet Yavuz Karaca, İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz, ETBİR Başkanı Ahmet Yücesan, kırmızı et üretimi ve ticaretini yapan sanayiciler, İstanbul Kasaplar Odası Başkanı Aydın Tüfekçi ve oda yöneticileri katıldı.

Namet Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Kayar, Bakanlık, et üreticileri ve sanayicinin kol kola vermesiyle fiyat artışlarının önüne geçileceğini ve hayvan varlığının yeniden artırılabilceğine dikkat çekti.

Toplantıda sonuca göre, et fiyatlarındaki artışın nedenleri ve çözüm önerileri maddeler halinde Bakanlığa aktarılacak. Toplantıda kırmızı et fiyatlarındaki artışta

özellikle 2018 yılından sonra uygulanan yanlış politikalarının etkili olduğunu belirten sektör temsilcileri, sonrasında süt fiyatlarının düşük kalması, bunun sonucunda ineklerin kesime gitmesi ve hayvan sayısındaki azalmanın zincirleme etki yarattığını ifade ettiler.

Eskiden hayvan maliyetinin toplam besi maliyetleri içindeki payının yüzde 30 olduğunu, geri kalanın ise yem gibi diğer girdilerinin oluşturduğunu aktaran temsilciler, günümüzde ise bu oranların yer değiştirdiğini, hayvan maliyetinin yüzde 70 ve diğer girdilerin ise yüzde 30 olduğunu belirttiler. Çözüm yollarının ise kısa, orta ve uzun vade olarak üçe ayıran temsilciler, doğru bir politika izlenmesi halinde 3 yıl içinde Türkiye'nin et sorununun kalmayacağını ve hatta ihracatçı konuma gelinebileceğini vurguladılar. Toplantıda kırmızı et politikasının yönetim ve kişiye göre değişmemesi gerektiğini de vurgulandı.

Son bir haftada karkas et fiyatları 10 lira geriledi

Düzenlenen toplantının Bakanlığın bilgisi dahilinde yapıldığını kaydeden İstanbul Kasaplar Odası Başkanı Aydın Tüfekçi, toplantıda çıkan sonuçların Bakanlıkla paylaşacağını ve bu konuda İstanbul'da bir dizi toplantıların yapılacağını söyledi. Karkas et fiyatlarındaki son durumu da aktaran Tüfekçi, fiyatların son bir haftada az da olsa düşüş gösterdiğini bildirdi.

Çanakkale tarafında yapılan kesimlerde fiyat düşüşüne direnildiğini belirten Tüfekçi, söz konusu grup dışında, diğer bölgelerde 5 ile 10 lira arasında karkas etin fiyatının düşüş gösterdiğini bildirdi. Karkas et fiyatının bölgelere göre değişmekle beraber kilosunun 375 ile 395 lira arasında olduğunu ileten Tüfekçi, "Kıyma fiyatları bölgelere göre değişmekle beraber 620 ile 700 lira arasında değişiyor.

Kuşbaşı ise 650 ile 730 lira arasında bulunuyor. Şu anda Ramazan ayından çıkmamıza rağmen işler çok düşük seviyede seyrediyor. Yıl başından bu yana kasap esnafında işler yüzde 30 düşüş gösterdi" dedi. Kurban Bayramı'nda bu yıl yüksek fiyatlardan dolayı çok fazla kurban kesilmeyeceğini öngören temsilciler, kurbanlık kesimlerinde daha çok küçükbaş hayvana yönelimin olacağını ifade ettiler.

Temsilciler, küçükbaş hayvan sayısının kurbanlık için yeterli olduğunu vurguladı. Öte yandan, Türkiye geneli olarak aşağı yukarı besi çiftliklerin doluluk oranlarının yüzde 30 ile 35 civarında olduğu belirtildi. Bugün et ihtiyacının yaklaşık yüzde 40'nın dışardan karşılandığını ifade eden temsilciler, haftada yaklaşık 100 TIR'lık 2 bin ton karkas et ithalatı yapıldığına dikkat çektiler.

Kısa vadede yapılacaklar

Sektör temsilcileri, kısa vadede et fiyatlarında geçici olarak çözümü dışarıdan ithal edilen etin iç pazarda adil bir şekilde dağıtımın sağlanması olarak ifade ettiler. Yine özel sektöre de kısa süreliğine et ithalatı izninin verilmesiyle fiyatların gerileyeceği

vurgulandı. Şu an ithal edilen etin belli yerlerde satıldığına dikkat çeken temsilciler, bunun da haksız rekabet yarattığını aktardılar.

Orta vadede yapılacaklar

Orta vadede de ise besicilerin ve besi materyalinin desteklenmesinin önemli olduğu belirtildi. Yine yem desteğiyle birlikte sütte de destek verilerek, hayvan materyali sayısının artırılmasının büyük önem taşıdığı vurgulandı. Diğer yandan, büyükbaş hayvan varlığının net sayımının yapılması ve ona göre aksiyon alınması gerektiği ifade edildi. Yine bunlar yapılırken tüm sektör paydaşlarının içinde yer almasının önemine dikkat çekildi.

Uzun vadede yapılacaklar

Et fiyatlarının artmasında ekonomik şartların girdi maliyetlerini yükseltmesinin ve iç pazardaki üretimin azalmasının etkisi olduğu belirtildi. Hayvan varlığının bugün geçmiş dönemlerin göre çok atında olduğunu işaret eden temsilciler, uzun vadede yapılacakları ise; “Bunu güçlendirmek için üretim desteklenmeli, ‘ana olmadan dananın olmayacağını’ varsayarak buzağı ve süt üretimine de destek verilmeli.

Ayrıca küçük aile işletmelerine destek vererek, yeniden hayvan sayısı artırılmalı. Şehirden köye doğru dönüşler sağlanmalı. Köye doğru dönüş projesi başlatılmalı. Bu noktada et sanayicisinden kasabına kadar bütün paydaşlar destek vermeli. Doğru politikalarla Türkiye hayvancılık sektöründe üç yıl içerisinde et ihraç edebilen ülkeler seviyesine getirilebilir” ifadeleri ile açıkladılar

Un ihracatındaki liderlik artık makine üretimine de taşıyor

Son 10 yılda global pazarda yakaladığı ihracat liderliğini, makine üretimine de taşımaya hazırlanan Türkiye un endüstrisi, bu alanda Çin'i geride bırakıp, liderliği hedefliyor. Un tarafında ise buğday üretiminin artmasını bekleyen sektör atıl kapasiteyi kullanıp, ihracatın itici gücünü kullanmak istiyor. 2023'te 4,2 milyar dolar ihracat yapan makineciler bu yıl ise 5 milyar doları hedefliyor.

Globalde son 10 yıldır dünya ihracat lideri olan Türk un endüstrisi, her geçen yıl ihracat miktarını ve değerini artırıyor. Geçen yıl 3,6 milyon tonun üzerinde ihracatla tüm zamanların en yüksek ihracat rekorunu kıran sektör, önceki yıla göre yaklaşık yüzde 20 artış yakaladı. Sektör, 2023 sezonunu 1,5 milyar doların üzerinde ihracatla kapatmıştı.

Makine tarafında ufukta 5 milyar dolar ihracat var

Türkiye'nin un ihracatı (Son 5 yıl)		
Yıllar	Değer/ milyon \$	Miktar/ milyon ton
2019	1.051	3.262
2020	950	2.989
2021	1.107	3.002
2022	1.475	3.041
2023	1.465	3.658

Kaynak: TÜİK

Endüstrinin diğer güçlü yanı ise makine üretimiyle ilgili. Sektör, dünyadan Çin'den sonra ikinci sırada yer alıyor.

Değirmen ve Sektör Makineleri Üreticileri Derneği'nin (DESMÜD) paylaştığı verilere göre, 2023 yılında değirmen ve sektör makineleri üreticileri yaklaşık 4,2 milyar dolar tutarında ihracat yaptı. Bu yıl ise ufukta 5 milyar dolar var.

Makine ihracatı bugün itibarıyla ABD, Kanada, Avrupa, Latin Amerika, Afrika, Rusya, Türk cumhuriyetleri, Ortadoğu ve Uzakdoğu ülkeleri olmak üzere 169 ülkeye yapılıyor. Türkiye un endüstrisi, hem un üretimi ve kapasitesiyle hem de bu alana yönelik makine üretimiyle pazarda öne çıkıyor. Değirmen ve sektör makineleri, uluslararası pazarlara Türkiye'de 2 yılda bir ve her yıl başka bir ülkede düzenlenen İDMA Fuarı aracılığıyla ulaşıyor.

32 milyon ton kapasitenin 15 milyon tonu kullanılıyor

Türkiye'de geçen yıl buğday üretimi 22 milyon ton olarak gerçekleşti. Bu yıl ise söz konusu üretimin artması hesaplanıyor. Buğday üretiminin her yıl giderek artması sektör için hammaddenin bol ve ulaşılabilir olması, hem iç piyasadaki ürün arzını sorunsuz gerçekleştirilmesinde hem de ihracatta pazar yelpazesi ve miktarın yükselmesinde önemli rol oynuyor. Türkiye'de 69 ilde 598 adet un fabrikasının yıllık yaklaşık 32 milyon ton üretim kapasitesi bulunuyor. Sektörün kapasite kullanımı yaklaşık yüzde 50 bandında seyrediyor. Kapasite kullanımını besleyen başlıca ticaret kolunu ise ihracat meydana getiriyor.

Un sanayisinin üretimine ilişkin resmi bir veri olmamasına karşın, 2023 yılında 15 milyon tonun üzerinde bir üretim gerçekleştirdiği tahmin ediliyor. Atıl kapasitenin harekete geçirilmesi adına yeni pazarların oluşmasının yanı sıra üretim maliyetlerindeki kalemlerde desteklemeler ve iyileştirmelerin yapılması sektörün önünü açacağı vurgulanıyor.

Yüksek finans maliyetleri sektörü olumsuz etkiliyor

Öte yandan sektörde artık 3. ve 4. kuşakların işi devraldığı bir döneme giriliyor. Değişen nesiller teknolojiyi yakından takip ettiği için teknoloji yoğun bir sektörden söz edebiliriz. Özellikle Yeşil Mutabakat kapsamında ikiz dönüşümle birlikte sanayiler hızla yeşil sanayiye geçiş yapıyor. Fakat yaşanan ekonomik daralmalar ve finans maliyetlerinin yüksek olması sektörü olumsuz etkiliyor.

Finansmana ulaşım artık sektörün başlıca problemleri arasında bulunuyor. Sektörün diğer temel sorunları ise hammadde kalite, dışa bağımlılık, kalifiye personel sorunu ve atıl kapasite yer alıyor. Çözüm olarak ise üretim miktarlarındaki artışla yeni pazarların oluşması atıl kapasiteyi de harekete geçirmesi bekleniyor. Kalifiye personel sorunu ise özel sektör, kamu ve STK'larla yapılacak iş birlikleriyle, yeni oluşum ve destekler ile aşabileceği belirtiliyor.

Sektör değişen tüketime alışkanlıklarına öncülük ediyor

Günümüzde un sektöründe değişim sadece tüketim alışkanlıklarında değil, üretim şekillerinde de değişimin olduğu görölüyor. Bugün artık fabrikalar yapay zeka ile üretim yapmaya başladı. Türkiye un sanayisi, unlu mamullerdeki tüm sektörün ihtiyaçlarına ve ihracat yaptığı ölkelerin damak zevklerine göre un üretebilme kabiliyetine sahip. Sektör, uyum sağlamanın ötesinde, sayısız çeşit seçeneklerle de değişen tüketim alışkanlıklarının da öncüsü konumunda bulunuyor.

“Buğday üretimindeki artış ihracat pazarlarını genişletecek”

Türkiye’de buğday üretiminde yaşanabilecek bolluğun atıl kapasiteye hareketlilik kazandıracağını kaydeden Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Başkanı Haluk Tezcan, bunun da ihracat pazarlarını ve miktarını genişletilmesinde fayda sağlayacağını söyledi.

Bu yılın ilk iki ayındaki ihracat rakamlarını da değerlendiren Haluk Tezcan, özellikle şubat ayı verisinin oldukça dikkat çekici olduğunu ifade etti. Söz konusu dönemde un ihracatında bir önceki yıla göre yüzde 20, son 10 yılda ise yaklaşık yüzde 60’ın üzerinde bir artış yaşandığı bilgisini veren Tezcan, şunları kaydetti: “Sektör ihracatını şubat ayında bir önceki yıla göre yüzde 40 artırıp, 322 bin tona çıkardı. Aylık bazda da gerçekleşen bu artışlarla, 2024 yılında ihracat miktarının 4 milyon tonu bulacağını hesaplıyoruz.

Yeni pazarların oluşması ve mevcut pazarlardaki miktar artışları da bu hedefi yakalamamızda itici rol oynayacak. Diğer yandan, Türkiye’nin en büyük ihracat pazarı uzun yıllardır açık ara farkla Irak yer alıyor. 2022 ve 2023 sezonu karşılaştırıldığında bu sezon Sudan ve Sri Lanka’nın pazarlarının da dahil edildiğini gözlemliyoruz. Özetle, özellikle devletin buğday üretimine vermiş olduğu yüksek desteklerle son 2 yılda artış eğiliminde olan buğday üretimi, 2024 sezonunda da devam edeceğini ön görüyoruz. Hammaddemizdeki bu artışla atıl kapasitenin canlanabileceğini ve 2024 sezonunda da sektör olarak yeni pazarların oluşacağını söyleyebiliriz.”

Ankara'da 4 milyon liralık sahte gıda ele geçirildi

Ankara'nın Mamak ilçesinde bir iş yerine düzenlenen operasyonda piyasa değeri 4 milyon lira olan sahte gıda ele geçirildi.

Ankara İl Jandarma Komutanlığınca kaçakçılığın önlenmesine yönelik sürdürülen çalışmalar kapsamında Mamak ilçesinde sahte gıda üretimi ve satışı yapılan iş yerine operasyon düzenlendi.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından yapılan araştırma sonucunda G.K. isimli şahsın iş yerinde sahte gıda üretimi ve satışı yaptığı bilgisine ulaşıldı. 25 Nisan tarihinde KOM Şube Müdürlüğü ve Mamak İlçe Jandarma Komutanlığı ekipleri tarafından düzenlenen operasyonda şüpheli şahsın iş yerinde yapılan aramada piyasa değeri yaklaşık 4 milyon Türk Lirası olan 12 bin 230 kilogram sahte gıda ve 10 bin adet çeşitli gıda firmalarına ait etiket ele geçirildi. Ele geçen malzemelere jandarma ekipleri tarafından el konuldu ve G.K. isimli şahıs hakkında adli işlemlere başlandı.

AB harekete geçti! Türkler AB onaysız döner satamayacak

Avrupa Birliği (AB), Türk dönerine standart getirdi. 'Döner kebab' ismini kullanmak için en az 16 aylık dana ya da 6 aylık koyunun but ya da sırt etinden üretilme şartı var. Tescil AB'nin Resmi Gazetesi'nde yayınlandı. İlgili şartlara uymayanlar, 'döner kebab' satamayacak, başka isim bulmak zorunda kalacak.

Avrupa Birliği (AB), Türk dönerine standart getirmek için harekete geçti ve Türk döneri tescillenip Resmi Gazete'de yayımlandı. Türk döneri, buradaki şartlara göre 'Döner kebab' adını alacak. Alman döneri gibi bir tarif ise dönerden sayılmayacak. Ayrıca, AB'nin hazırladığı yeni standartlara uymayanlar, 'döner kebab' üretemeyecek ve satamayacak. Standart dışında kalanlar, dönerlerine başka ad vermek zorunda kalacak.

STEINMEIER'İN DÖNERİ, BUNA UYMUyor

Alman Cumhurbaşkanı'nın Türkiye'ye götürdüğü döner de Alman değil Türk 'döner kebab' olarak kaldı. Almanya'da üretilen dönerlerin birçoğunun bu tarife uymadığı aktarılırken, kararın Türkiye ve Almanya'daki üreticileri karşı karşıya getirebileceği öngörülüyor.

Başta Türkiye olmak üzere Avrupa'daki Türk döner üreticilerinden bir grup, Avrupa Birliği Komisyonu'na dilekçe ile başvurdu. Başvurunun 2022'nin Mayıs ayında yapıldığı öğrenildi. Döner üreticileri, kendilerinin belirlediği standartlara göre

Üretilmeyen dönerlerin 'döner kebab' olarak satılmasının yasaklanmasını istedi. Talebe göre, ancak bu şekilde AB tarafından onaylanan ve garantili geleneksel uzmanlıkla sınıflandırılan döner AB mührü alabilecek. Karar ise ancak iki yıl sonra çıktı ve tescil gerçekleşti.

İTİRAZ SÜRESİ ÜÇ AY

Tescil Resmi Gazete'de yayımlandı ve itiraz süresi olarak da üç ay belirlendi. Bu sürede itiraz gelmezse, 'döner kebab' içerikleri ve başvuran Türk üreticilerin geliştirdiği formüllerle oluşan tescil kesinleşecek. Tescilin kesinleşmesinin ardından üreticiler, bu formüllere uymazsa, AB onayı alamayacak. AB'den onaylı dönerin en önemli şartının eti olduğu da ifade edildi. Buna göre döner eti en az 16 aylık sığır ya da en az 6 aylık koyunun but ve sırt etinden olacak, kıymalı yapılacaksa kıyma oranı yüzde 60'ı geçmeyecek.

ETİN DIŞINDAKİ MALZEMELER

AB'den tescili istenen büyük boy hazır döner kebabın içinde ayrıca '100 kiloluk üretimde 8- 10 kg'ya kadar hayvansal yağ, gerekirse 2-3 kilo yoğurt veya süt, 2-3 kilo soğan, 2-3 kilo tuz. 100-200 gram karabiber. 100-200 gram beyaz biber, 100-200 gram kırmızı biber. 100-200 gram kekik' olacak.

KESİLME ŞARTLARI DA VAR

Türk üreticiler, hem Türkiye'de hem de Avrupa'da üretilen dönerin geleneksel özelliklerinin korunmasını isterken, döner kebabın bıçakla kesilmesini, 'kırmızı etin üç ile beş milimetre kalınlığında, tavuk dönerin ise bir-iki santimetre kalınlığında' kesilmesini de tescil ettirmek istiyor. Ayrıca, etin döner bıçağıyla yukarıdan aşağıya doğru kesilmesi gerektiği de belirtiliyor.

AB onayı ile hem marka hem de ürün korunma altına alınmış oldu. Malzemeler ve içerik netleşti ve insanların da AB onaylı ürünü bilerek tüketeceği ifade ediliyor. Çeşitli pizzalar, jambonlar ve özel bazı peynirler daha önce AB onayı almıştı.

TOBB Başkanı Hisarcıkıloğlu: Küresel ekonominin ağırlık noktası, batıdan doğuya kayıyor

Türkiye Odalar ve Borsalar (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkıloğlu, dünyanın büyük bir değişim içinde olduğunu belirterek, "Küresel ekonominin ağırlık noktası, batıdan doğuya kayıyor. Böyle bir ortamda, Türkiye ile Kazakistan'ın işbirliği, bütün bölgenin kaderini değiştirecektir." dedi.

Türkiye-Kazakistan İş Forumu, TOBB ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliğinde, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Kazakistan Başbakanı Olzhas Bektenov'un katılımıyla, TOBB İkiz Kuleler'de gerçekleştirildi.

Hisarcıkıloğlu, konuşmasında, geçen günlerde Kazakistan'da meydana gelen sel felaketinde vefat edenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diledi.

Kazakistan'ın bölgesinin parlayan yıldızı ve kalbi olduğuna, iki ülke arasındaki ilişkilere "tek millet iki devlet" anlayışıyla yaklaşıtlarına dikkati çeken Hisarcıkıloğlu, Kazakistan'ın güçlü oluşu, zenginliği ve uluslararası arenadaki saygınlığının kendilerine hep gurur verdiğini anlattı.

Hisarcıkıloğlu, bağımsızlığını kazandığı andan itibaren Kazakistan'ın, güçlü temeller üzerinde ülkenin geleceğini inşa etmeye başladığını söyledi.

"Türk Yatırım Masası fikri cesaret verici olacak"

Türk iş dünyası olarak, "ata yurdu" Kazakistan'a daha fazla yatırım yapılması konusunda desteklerini sürdüreceklerini dile getiren Hisarcıklioğlu, bu anlamda "Türk Yatırım Masası" fikrinin cesaret verici olacağını belirtti.

"Doğu-Batı Orta Koridoru'nu etkinleştirme gayretlerimizi sürdürüyoruz"

Rusya-Ukrayna savaşının ardından Kazakistan'daki enerji kaynaklarının daha iyi değerlendirilebilmesi için ciddi fırsatlar ortaya çıktığına dikkati çeken Hisarcıklioğlu, şunları kaydetti:

"Türkiye ile Kazakistan arasında ikili ve transit taşımacılık için geçiş belgesi sayısı ihtiyaca cevap verecek düzeye muhakkak çıkarılmalıdır. Halen, 10 bin olan geçiş belgesi sayısının 15 bine yükseltilmesini rica ediyoruz. Halen 30 gün olan sürücülerin vizesiz olarak Kazakistan'da kalış süreleri uzatılmalıdır. Zira, Kazak sürücüler için Türkiye'de bu süre 60 gündür. Mutekabiliyet esasının uygulanmasında fayda görünüyor. Ülkelerimiz arasındaki ulaştırma ağlarını geliştirme hedefine de özellikle eğilmeliyiz."

Hisarcıklioğlu, Hazar geçişi "Doğu-Batı Orta Koridoru"nu etkinleştirme gayretlerini sürdürdüklerini, ulaşım ve ticaretin önündeki engellerin kaldırılması, ulaşım ağlarının zenginleştirilmesi, sınır geçişlerinin kolaylaştırılması konusunda işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiğini söyledi.

"Kazakistan'da kurulan şirketlerde 2 numaraya yükseldik"

Çin'den Avrupa'ya doğru taşımalarda, Aktau ve Kurik limanlarının çok önem kazandığına işaret eden Hisarcıklioğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Bu iki limanda yıllık 21 milyon ton olan kapasitenin ilk aşamada 30 milyon tona çıkarılması gerekmektedir. Bu konunun stratejik bir yaklaşımla ele alınması yararlı olacaktır. Çünkü Hazar'daki bu limanlar Orta Koridor için hayati niteliktedir. Kurduğumuz ilişkileri daha ileri taşımak için en ideal dönemdeyiz. Geçen yıl ticaret hacmimiz 10 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Daha dengeli bir ticaret ile bu rakamı çok daha yukarılara taşıyabiliriz. Yatırım çekme konusunda, maşallah, Kazak yetkililer çok iyi çalışıyorlar. Enerji dışı yatırımlarda Türkiye, Kazakistan'a 5 milyar doları bulan doğrudan yatırım sağladı. Nerdeyse her hafta bir firmamızın yatırım haberlerini alıyoruz. Ayrıca kurulan şirketler sıralamasında da 2 numaraya yükseldik. Kazakistan'da 5 bine yakın kurulu şirketimiz var."

Ticarette önemli konulardan birinin gümrük geçişleri olduğunu dile getiren Hisarcıklioğlu, "Bizim coğrafyamızda, kara gümrük kapılarının büyük önemi var. TOBB olarak, gümrük kapılarını yenileme ve işletme konusunda, büyük tecrübemiz ve başarımız var. Türk devletlerindeki gümrük geçişlerinin modernize edilmesi, Türk Yatırım Fonu'nun öncelikli projeleri arasında olmalıdır." dedi.

"Birbirimizle alıp satarken hiçbir izne tabi olmamalıyız"

Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde gümrük birliğinin kurulması önerisinde bulunan Hisarcıklıoğlu, "Bizler kardeşiz. Birbirimizle alırken satarken gelirken giderken hiçbir izne tabi olmamalıyız. Orası da bizim burası da bizim. Ayrımız gayrımız yok. Biz, Türk Ticaret ve Sanayi Odası olarak, bu vizyon ile çalışmalarımızı sürdürüyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Dünyanın büyük bir değişim içinde olduğunu anlatan Hisarcıklıoğlu, "Küresel ekonominin ağırlık noktası, batıdan doğuya kayıyor. Böyle bir ortamda, Türkiye ile Kazakistan'ın işbirliği, bütün bölgenin kaderini değiştirecektir. Zira, Türkiye ve Kazakistan bu bölgenin lider aktörleridir. Birlikte, Türk coğrafyasını, huzurun ve refahın merkezi haline getirebiliriz." ifadelerini kullandı.

DEİK Başkanı Nail Olpak da karşılıklı olarak ihtiyaç duyulan ürünlerin daha fazla nasıl temin edilebileceğini konuştuklarını söyledi.

Olpak, iki ülke arasında lojistik, tarım, dijital dönüşüm, madencilik turizm gibi alanların önemli fırsatlar sunduğunu kaydetti.

Konuşmaların ardından hatıra fotoğrafı çektirildi.

Mehmet Şimşek düğmeye bastı, tasfiye başladı: Kamuda tasarruf planının ayrıntıları belli oldu

Türkiye enflasyonla mücadele kapsamında sıkı tedbirleri hayata geçiriyor. Kamu harcamalarının azaltılması da bütçe açığının düşürülmesi için hayati görülüyor. Bu kapsamda Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek düğmeye bastı. Kamuda tasarruf devletin kullanımındaki araçların tasfiyesi ile başladı. İlk etapta 500 araç satışa çıkarıldı, sırada 1000 araç daha var...

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz geçen günlerde kamuda girişilecek tasarruf tedbirlerine ilişkin önemli bir mesaj vermişti. Yılmaz konuya ilişkin hem Malikye Bakanlığı'nın hem de Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı'nın çalışma yürüttüğünü duyurmuştu.

Cevdet Yılmaz'ın kamudaki tasarruf tedbirlerinin 15 maddeyle sınır olmadığını ve çok daha fazla olduğunu vurgularken, "Bütün bunları bir yerde toparlayıp, belli bir süzgeçten geçirip uygulamaya geçeceğiz. Kamuda tasarruf bizim için çok öncelikli bir konu. Ama tasarrufun özü de bir taraftan önceliklendirme, odaklanma, verimliliği artırma" ifadedelerini kullanmıştı.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2021'de 'taşıt genelgesi' yayınlamış ve kamunun kullanımındaki araçlara yönelik tasarruf çağrısı yapmıştı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de geçen yıl kamu kurumlarına bir 'tasarruf genelgesi' göndermiş, devlet kurumlarının tedbirlere uygun hareket etmelerini istemişti.

Ancak ne Erdoğan'ın ne de Şimşek'in çağrıları karşılık bulmuş, Erdoğan'ın 2021 tarihli genelgesini takip eden 2022 yılında kamuda taşıt kiralama harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 256 artmıştı.

Tasfiye başladı, arkası gelecek

Hâl böyle olunca hükümet daha sıkı tedbirlere başvurdu. **Türkiye** gazetesinin haberine göre, kamu kurumlarına kayıtlı tüm araçların envanteri çıkarılarak, tasfiye olması gerekenlerin listesi hazırlandı.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in talimatı ile ilk etapta kamu kurumlarının kullandığı 500 araç satışa çıkarıldı. İkinci aşamada ise 1000 araçlık bir tasfiye listesi hazırlandı.

Maliye Bakanlığı kaynakları, kamudaki araç satışı ve tasfiyesinin bu sayılarla sınırlı kalmayacağını, etap etap devam edeceğini kaydetti. Satışlardan elde edilecek gelir hazineye aktarılacak.

Güvenlik ve sağlık dışında...

* Yeni araç alımı ve kiralama konusunda katı kurallar uygulanacak.

* Acil ihtiyaç durumunda, kamu kurumları öncelikle ellerindeki aracı sattıktan sonra yerine yerisini alabilecek veya kiralayabilecek.

* Güvenlik ve sağlık alanında kullanılanlar hariç, kamudaki taşıt sayısının artışına izin verilmeyecek.

* Araç kiralamalarına da etap etap son verilmesi de gündemde. Kiralama sözleşmeleri biten araçların yerine yeni sözleşme yapılmaması tartışılıyor.

* Makam aracı kullanacak kadrolar yeniden belirlenecek. Üst düzey bürokraside, bazı pozisyonlardaki makam aracı uygulamasına son verilecek.

Servis araçları da iptal edilecek

Kamu personelinin kullandığı zorunlu olmayan servis araçlarının da iptal edileceği, bunun yerine personele ulaşım kartı verilmesinin planlandığı belirtiliyor.

Öte yandan, kamuda, demirbaş alımından, kırtasiye harcamalarına, temsil, tören ve ağırlama giderlerinden personel harcamalarına kadar her alanda yapılacak kesintilere ilişkin planlama yapılıyor. Yeni uygulamaların birkaç gün içinde başlayacağı belirtildi.

26.04.24

Kamuda kaç araç var?

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde 115 bin 904 adet taşıt bulunuyor.

Bu taşıtların 72 bin 373'ü savunma ve güvenlik, 9.973'ü sağlık, 8.136'sı tarım ve ormancılık, 7.579'u eğitim, 4.772'si adalet, 13 bin 71'i ise diğer idari hizmetlerde kullanılıyor.

Şimşek Kral Günü Resepsiyonu'nda konuştu: Türkiye sahalara geri döndü

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Türkiye sahalara geri döndü. Son yıllarda yaşanan sıkıntılar geride kaldı. Güçlü bir program uyguluyoruz." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, daha fazla Hollandalı girişimci ve iş insanının Türkiye'nin başarılı uzun vadeli hedeflerinin parçası ve paydaşı olmasını beklediklerini kaydederek, "Daha fazla yatırımcının gelmesi için teşvikte bulunuyoruz." dedi.

Bakan Şimşek, Hollanda'nın Ankara Büyükelçiliği tarafından Büyükelçilik Rezidansında düzenlenen, "Kral Günü" olarak bilinen Hollanda milli günü resepsiyonuna katıldı.

Kral Günü'nü kutlamaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren Şimşek, Türkiye ve Hollanda'nın kutlayacak çok şeyi olduğunu söyledi.

İki ülkenin, tarihte pek çok ortak noktası olduğuna işaret eden Şimşek, 16. yüzyıla kadar uzanan çok zengin bir tarihin paylaşıldığını kaydetti.

Şimşek, bu yıl Hollanda ile Türkiye arasındaki dostluk anlaşmasının 100. yılının kutlandığına dikkati çekerek, "Aynı zamanda iş gücü anlaşmasının da 60. yıl dönümünü anıyoruz. Bu anlaşma, Hollanda'daki yaşam, ekonomi, siyaset, bilim ve

sanat gibi tüm alanlarda önemli bir rol oynayan yarım milyon Türk-Hollandalı topluluğun temeliydi. 25 bin Türk girişimci Hollanda'da istihdam oluşturuyor ve katma değer sağlıyor. Sadece iki NATO müttefiki ya da dost ülke olmanın ötesinde bu iki ülke arasındaki bağları çok güçlü hale getiriyor." diye konuştu.

"Türkiye geçen yıl 1,2 milyon Hollandalı turisti ağırladı"

Hollanda'nın Ankara Büyükelçisi Joep Wijnands'e, Hollanda halkı ve hükümetine geçen yılki depremde gösterdikleri dayanışma ve destek için teşekkür eden Şimşek, şu ifadeleri kullandı.

"Türkiye'de 3 bin (Hollandalı şirket) var. Uluslararası doğrudan yatırımlarda Hollanda, Türkiye'deki 1 numaralı ülke. Tekrar iş başındayız. Türkiye sahalaraya geri döndü. Son yıllarda bazı zorluklar oldu. Umuyorum ki artık bu zorluklar arkamızda kaldı. Çok güçlü bir programımız var. Daha fazla Hollandalı girişimci ve iş insanının paydaş olmasını, Türkiye'nin başarılı uzun süreli hedeflerinin parçası olmasını bekliyoruz. Daha fazla yatırımcının gelmesi için teşvikte bulunuyoruz."

Geçen yıl Türkiye'nin 1,2 milyon Hollandalı turisti ağırladığını dile getiren Şimşek, daha fazla Hollandalının Türkiye'yi ziyaret etmesini ve iki ülke arasındaki ilişkilerin ve dostluğun gelişmesini umduğunu dile getirdi.

Hollanda halkına ve ulusuna başarı dileyen Mehmet Şimşek, Türk iş insanlarının da bu başarının bir parçası olmasını istediklerini vurguladı.

Türkiye-Hollanda ortaklığını güçlendirmek, bağları derinleştirmek, ticareti ve yatırım potansiyelini geliştirmek istediklerinin altını çizen Şimşek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Hollandalı dostlarımızın, çok önemli yapıcı ve lider rolü oynamasını umduğumuz bir alan da Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkiler. Bazı siyasi zorlukların üstesinden gelinmesi için Hollanda'ya güveniyoruz. Gümrük Birliğini geliştirmek karşılıklı fayda sağlayacaktır. Umuyorum ki Hollandalı dostlarımız burada güçlü bir rol oynayacak."

KKM'nin faturası ne kadar?

Merkez Bankası'nın 2023 yılı KKM zararı 833.4 milyar liraya ulaşarak, 818.2 milyar liralık dönem zararını dahi geçti. İki yıllık KKM yükü ise 1 trilyon 58 milyarı aştı.

KKM hesaplarının Merkez Bankası'na faturası 2023'te 833 milyar 420 milyar TL oldu. Bankada parası olanlara kamu kaynaklarından ödenen bu tutar, Merkez Bankası'nın 30 Nisan'da yapılacak olağan genel kurulunda ilk kez açıklanacak. KKM için Merkez Bankası'ndan 2022'de 72.8 milyar TL, bütçeden de toplam 152 milyar TL ödenmişti. Böylece, toplam fatura 1 trilyon 58 milyar 285 milyon 607 bin 467 lira oldu.

2023'te 833 milyar 420 milyon liralık ödeme

Sözcü'de yer alan habere göre Merkez Bankası 15 Nisan'da 818.2 milyarlık 2023 yılı dönem zararını açıklamış, ancak KKM zararı konusunda bilgi vermemişti.

Sözcü, KKM zararının da yer aldığı Merkez Bankası 2023 Yılı Faaliyet Raporu'na ulaştı.

Raporda, KKM hesabı sahiplerine 2023'te 833 milyar 420 milyon liralık ödeme yapıldığı bilgisi, 92'nci sayfadaki kâr/zarar tablosunun altında 'dip not' olarak yer aldı.

Bu veri, KKM kaynaklı zararın Merkez'in dönem zararından büyük olduğunu, KKM uygulaması yüzünden Merkez Bankası'nın kârdan zarara geçtiğini ortaya koydu. Raporda KKM hesabı sahiplerine 2022'de yapılan ödemenin de 72 milyar 843 milyon lira olduğu bilgisi verildi.

KKM için bütçeden 2022'de 92.5 milyar, 2023'te de 59.5 milyar ödendi. Böylece 2 yıllık KKM yükü 1 trilyon 58 milyarı aştı.

Bakan Bolat: Esnafa kullandırılan faizsiz kredi 488 milyar liraya ulaştı

Bakan Bolat, esnaf kesimine 2002 yılından bu yana faiz indirimli olarak kullandırılan kredi tutarının 488 milyar lira olduğunu söyledi.

ANKARA (EKONOMİ) - Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu'nda (TESK) 81 ilden gelen esnaf birlik başkanlarıyla bir araya gelen Ticaret Bakanı Ömer Bolat, esnaf kesimine 2002 yılından bu yana faiz indirimli olarak kullandırılan kredi tutarının 488 milyar lira olduğunu söyledi.

Ticaret Bakanlığı ve hükümet olarak esnaf ve sanatkarların her zaman yanında olduklarını ifade eden Bolat, “2002 yılından bugüne kadar ise esnafımıza 488 milyar lira tutarında % 50 faiz indirimli kredi kullandırdık. Basit usulde defter tutan 850 bin esnafımıza vergi muafiyeti getirdik” dedi.

Ayrıca kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında faaliyet gösteren esnaflar ile Usta Girişimci ve Genç Girişimci esnafın, belirli şartlar dahilinde kullandığı krediler için faiz desteği sağladıklarını ifade eden Bolat, “Yeni yatırımlar, yeni ticari araç alımlarında esnaf başına 1,5 milyon lira sübvansiyonlu finansman sağladık” diye konuştu.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonraki süreçte de esnafın dertlerini dinlemeye devam edeceklerinin altını çizen Ömer Bolat, “Esnafımızın ticari kapasitelerinin artırımı ve rekabet güçlerinin korunması hususunda elimizden gelen tüm gayreti göstermeye ve birlikte çalışmaya devam edeceğiz” dedi.

Toplantıya, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, 81 vilayetimizden gelen Esnaf Birlik Başkanları, Bakkallar-Bayiler Oda Başkanları ve milletvekilleri katıldı.

IMF: Türkiye kişi başı gelirden dünya ortalamasının altına düştü!

IMF, Dünya Ekonomik Görünümü raporunda Türkiye'ye ilişkin çarpıcı verilere yer verdi. Rapora göre, kişi başına gelirden Türkiye dünya ortalamasının 1500 dolar üzerindeyken, 2023'te dünya ortalamasının 500 dolar altına düştü.

Uluslararası Para Fonu, (IMF) her sene iki defa yayımladığı Dünya Ekonomik Görünümü raporunu açıkladı. Buna göre Türkiye, son 10 senede kişi başına düşen milli gelir sıralamasında geriledi.

Türkiye'de kişi başına milli gelir 10 sene önce dünya ortalamasından 1500 dolar fazla iken 500 dolar geriye düştü. Dünyanın en büyük ekonomi sıralamasında da Türkiye irtifa kaybetti ancak hala en büyük 20 ekonomi arasında olmayı sürdürüyor.

Türkiye kişi başına gelirden dünya 72. sırada

Türkiye'nin dünya ekonomisindeki yerine bir kaç göstergeden bakmak mümkün. Bunlardan ilki kişi başına düşen milli gelir. IMF'nin Nisan 2024'te yayınladığı rapora göre 2023 yılında Türkiye'de kişi başına düşen Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 12 bin 849 Amerikan doları oldu. Türkiye bu gelir ile dünyada 72. sırada yer aldı.

2013 yılında ise Türkiye'de kişi başına düşen GSYH 12 bin 489 dolar idi. Türkiye kişi başına milli gelir sıralamasında 2013 yılında 66. sırada idi. Bu durumda Türkiye son 10 senede 6 sıra geriledi.

Dünya ortalamasının üstündeydi, geriye düştü

Türkiye'nin verilerini dünya ortalaması ile karşılaştırmak da mümkün. Buna göre kişi başına milli gelir 2013'te dünya ortalamasının bin 554 dolar üzerinde iken 2023'te 510 dolar altına düştü.

Dünya ortalaması ile Türkiye'de kişi başına milli gelir daha geniş bir zaman diliminde karşılaştırıldığında şu sonuç ortaya çıkıyor: 2000'li yılların başında Türkiye dünya ortalamasının gerisinde. Ancak 2007 yılından itibaren Türkiye üstte çıkarken 2017 yılına kadar büyük ölçüde daha yüksek gelire sahip.

2017'den sonra ise durumun rengi değişiyor ve Türkiye hep dünya ortalamasının altında yer alıyor.

Zaten Türkiye'nin son yıllarda gerilediği gösteren diğer veri ise Türkiye'nin dünya ekonomisinden aldığı pay. 2013 yılında dünya ekonomisinin yüzde 1,24'ünü Türkiye oluştururken bu oran 2023'te yüzde 1,06'ya düştü.

Satın alma gücü de düştü

Ekonomistler yöntem ve anlamını zaman zaman eleştirse de satın alma gücüne göre milli gelir de en çok başvurulan kıyaslamalardan birisi.

Buna göre 2023 yılında satın alma gücüne göre kişi başına düşen milli gelir Türkiye'de 42 bin 64 dolar oldu. Sırası ise 52. 2013 yılında ise bu değer 22 bin 221 dolar idi. Türkiye'nin sıralaması ise 61 idi.

Euronews'in derlediği bilgilere göre; satın alma gücüne göre kişi başına milli gelir sıralamasında Türkiye son 10 yılda ilerleme gösterirken kişi başına milli gelir sıralamasında geriye gitti.

GSYH cinsinden ülkelerin ekonomi büyüklüklerine bakıldığında ise Türkiye 2023 yılında dünyanın en büyük 18. ekonomisi oldu. IMF'ye göre Türkiye'nin GSYH'si 1,11 trilyon dolar oldu.

2013 yılında ise Türkiye dünyanın en büyük 16. ekonomisi idi.

TCMB, TL zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz oranını belirledi

TCMB'den TL mevduatı destekleyecek adım geldi. Merkez Bankası, parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesi, TL mevduat payının artırılması ve KKM'den TL mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla TL zorunlu karşılıklara uygulanacak faizi yükseltti.

Politika faizini yüzde 50'de sabit bırakan Merkez Bankası'ndan mevduat faizleri için de yeni bir karar geldi. Parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesi, Türk lirası (TL) mevduat payının artırılması ve Kur Korumalı Mevduat'tan (KKM) TL mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla TL zorunlu karşılıklara uygulanacak faiz oranı yükseltildi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) yapılan duyuruya göre, KKM için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına yenileme ve TL'ye geçiş oranına göre uygulanan faiz oranı üst sınırı, politika faiz oranının yüzde 60'ı, TL mevduat için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz oranı üst sınırı, politika faiz oranının yüzde 80'i olarak belirlendi.

Böylece belirlenen koşulları yerine getiren bankaların tesis edilen zorunlu karşılık tutarı için alabileceği en yüksek faiz KKM hesaplarında yüzde 30, TL mevduat hesaplarında yüzde 40 oldu.

26.04.24

TCMB 5 Şubat'taki basın duyurusunda, parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesi, TL mevduat payının artırılması ve KKM'den TL mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla belirlenen koşulları sağlayan mevduat bankalarının TL mevduat ve KKM hesapları için tesis edilen zorunlu karşılıklarına 3 ayda bir faiz uygulanacağını belirtmişti.

TCMB'den yapılan açıklamada şöyle denildi:

"Parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesi, Türk lirası mevduat payının artırılması ve kur korumalı mevduattan Türk lirası mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla, belirlenen koşulları sağlayan bankaların Türk lirası mevduat ve kur korumalı mevduat hesapları (KKM) için tesis edilen zorunlu karşılıklarına faiz uygulaması 5 Şubat 2024 tarihinde duyurulmuştur.

Söz konusu uygulamada;

KKM için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına yenileme ve TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının %60'ı olarak belirlenmesine,

TL mevduat için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının %80'i olarak belirlenmesine karar verilmiştir."

Beyaz Saray'dan Erdoğan açıklaması

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD Başkanı Joe Biden'ın resmi davetlisi olarak Washington'a gideceği duyurulmuştu. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik İletişim Danışmanı John Kirby, bu konuyla ilgili bir soruya, "Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyaretine ilişkin programlanmış bir şey yok" yanıtını verdi.

9 Mayıs'ta gerçekleşeceği iddia edilen ziyarette, iki liderin Beyaz Saray'da bir araya geleceği öne sürülmüştü.

Beyaz Saray Ulusal Güvenlik İletişim Danışmanı John Kirby, Joe Biden ile New York'a giderken uçakta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Türk basını tarafından duyurulan Beyaz Saray ziyaretiyle ilgili program soruldu. VOA Türkçe'de yer alan habere göre Kirby, "Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyaretine ilişkin programlanmış bir şey yok" yanıtını verdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ABD Başkanı Joe Biden son olarak geçtiğimiz Temmuz ayında Litvanya'da NATO zirvesinde bir araya gelmişlerdi.

‘Faizi artırmak iyi olurdu da, anlayın işte!’

Alaattin AKTAŞ

26 Nisan 2024 Cuma

Bizler, yani kamuoyu, enflasyonda buzdağının su üstündeki kısmını görürüz. Merkez Bankası ise suyun altında kalan kısmı da görür, görmelidir, zaten gördüğünü de dile getiriyor.

Bizler, yani kamuoyu, enflasyonun gördüğümüz kısma bakarak “Faiz şu olmalı” görüşünü dile getiririz. Merkez Bankası ise enflasyonun detayını gördüğü için çok farklı bir görüş dile getirip tutum takınabilir.

Bizler, yani kamuoyu, ağırlıklı olarak mart enflasyonunda kayda değer bir sapma görmediğimiz için politika faizinin sabit tutulmasını beklediğimizi belirttik. Farklı görüşler de vardı ama ağırlıklı görüş bu yöndeydi. Merkez Bankası ise enflasyonun pek de masum görünmediğini itiraf ettiği halde faiz değiştirilmedi.

“Farkındayım; ama!”

Merkez Bankası’nın politika faizi yüzde 50’de sabit tutuldu. Ama ya Para Politikası Kurulu’nun açıklamasına ne demeli...

Hani futbolda şöyle bir yorum yapılır ya...

“Sonucu bilmesen, goller de özetlerden çıkarılsa maçı A takımı kazandı dersin, oysa o takım yenildi.”

PPK açıklamasını da faiz kararıyla ilgili bölümleri çıkarılmış halde okusanız, faizin kesin artırıldığını zannedersiniz.

Bakın PPK açıklamasında neler söyleniyor...

Mart ayında aylık enflasyonun ana eğilimi, devam eden zayıflamaya rağmen öngörülenden yüksek gerçekleşmiştir.

Yakın döneme ilişkin diğer göstergeler yurt içi talepte direncin sürdüğüne işaret etmektedir.

Hizmet enflasyonundaki yüksek seyir ve katılık, enflasyon beklentileri, jeopolitik riskler ve gıda fiyatları enflasyonist baskıları canlı tutmaktadır.

“Etkisi biraz gecikecek”

PPK açıklamasında bütün bunlar söylendikten sonra faizin niye sabit bırakıldığı sorusu da bir anlamda şöyle yanıtlanıyor:

Biliyorsunuz mart ayında atılan adımların etkisiyle finansal koşullar zaten önemli ölçüde sıkılaştırıldı. Parasal sıkılaştırma var ya parasal sıkılaştırma, işte onun etkileri geç görülür. İşte o yüzden politika faizini sabit tutmaya karar verdik. Ama ipin ucunu bırakmış değiliz. Bak, enflasyon üstündeki yukarı yönlü risklere karşı ihtiyatlı duruşumuzu yineliyoruz. Bir daha altını çizelim. Eğer enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörürsek para politikası duruşunu sıkılaştırırız. Hem para politikasındaki kararlı duruşumuz sayesinde yurt içi talep dengelenecek, Türk Lirası reel olarak değerlendirilecek ve enflasyon beklentileri düzelecek, bütün bunların etkisiyle aylık enflasyonun ana eğilimi düşecek ve dezenflasyon yılın ikinci yarısında tesis edilecek. Biraz da baz etkisinin yardımı olur tabii ki.

Geçen ayki artışın gerekçesi dövizmiş!

Politika faizi geçen ay 5 puan artırılarak yüzde 45'ten yüzde 50'ye çıkarıldığında bu artışın gerekçesi olarak ne denilmişti:

“Kurul, enflasyon görünümündeki bozulmayı dikkate alarak politika faizinin artırılmasına karar vermiştir.”

Şimdi durum çok mu farklı yani? Değil!

Zaten enflasyondaki ana eğilimin yüksek olduğunu Merkez Bankası açık açık söylüyor. Aynı şekilde enflasyonist baskıların canlı olduğuna vurgu yapılıyor.

Peki faiz geçen ay artırılırken bu ay niye sabit tutuldu dersiniz?

Çünkü bu ay dövize hücum yoktu, dövizde bir artış yoktu. Enflasyon yıllık olarak baz etkisiyle zaten bir süre sonra gerilemeye başlayacak; 3 Temmuz'da enflasyonun düşeceğini göreceğiz denilmedi mi, dolayısıyla korkulan kur artışı, o da bu ay yok. Enflasyonun ana nedenlerinin başında gelen dövizde bir artış yaşanmadığına göre...

Zorunlu karşılık faizi yükseltildi

Politika faizi sabit bırakıldı ama Merkez Bankası zorunlu karşılıkta faiz tavanını yukarı çekti.

26.04.24

Bankalar, Merkez Bankası'nda tesis ettikleri zorunlu karşılıklara daha fazla faiz alabilecek. Bu da bankalara daha yüksek mevduat faizi verme ya da kredi maliyetlerini hafifletme anlamında bir hareket alanı açmış oldu.

Merkez Bankası'nın açıklamasına göre KKM için tutulan zorunlu karşılıklara ödenen faizin üst sınırı yüzde 30'a, TL mevduat için tutulan zorunlu karşılıklara ödenen faizin üst sınırı da yüzde 40'a çıkarıldı.

Yabancı girişi devam ediyor

Yabancı girişi Ramazan Bayramı öncesindeki bir buçuk iş gününde de sürdü.

Merkez Bankası verilerine göre 8 Nisan Pazartesi ile 9 Nisan Salı gününün yarısında yabancılar 160 milyon dolarlık hisse senedi ve 38 milyon dolarlık devlet iç borçlanma senedi aldı.

Böylece yabancı girişi hisse senedinde üç hafta artı bir buçuk günlük dönemde 1.2 milyar doları, iç borçlanma senedinde de iki hafta artı bir buçuk günlük sürede 236 milyon doları buldu.

Kamu 'özel'e kaynak bırakmadı

Naki BAKIR

26 Nisan 2024 Cuma

Yeni ekonomi yönetiminin on ayında Hazine, 1 trilyon liralık geri ödemeye karşılık 1,5 trilyon liralık yeni iç borçlanmaya gitti, borç çevirme oranı % 142,7 oldu.

Yeni ekonomi yönetimi, temel hedefi enflasyonla mücadele olan programda kararlılığını korurken, yüksek boyutlardaki kamu borcunun çevrilmesi ve hızla büyüyen kamu açıklarının finansman ihtiyacı dolayısıyla Hazine'nin on ayda gittiği rekor borçlanma, özel sektörün piyasalardan dışlanması demek olan "crowding out" etkisine yol açtı.

Hazine, net borçlanmasının rekor hızla arttığı Haziran 2023 başı ile bu yılın mart sonu arasındaki dönemde, kamunun borç verilebilir fonların büyük bölümüne el koyması, özel sektörün üretim ve yatırımlarının finansmanı için ihtiyaç duyduğu kaynaklardan yoksun kalmasının göstergesi niteliğindeki Hazine "iç borç çevirme oranı" ortalama yüzde 142,7 ile rekor bir düzeyde gerçekleşti. Merkezi yönetim borcunun da hızla büyüdüğü söz konusu dönemde iç ve dış toplam borç stoku net 2,8 trilyon liralık büyüme ile 7,5 trilyon liraya ulaştı.

Merkezi yönetim borç stoku (Milyar TL)								
		İç borç			Dış borç	T.döviz borcu	Toplam stok	Döv. borcun payı (%)
		TL	Döviz	Toplam				
Aralık 2019		668,5	86,5	755,1	574,0	660,5	1.329,1	49,7
Aralık 2020		794,4	285,9	1.080,4	752,5	1.018,4	1.812,8	56,2
Aralık 2021		933,2	388,0	1.321,2	1.426,6	1.814,6	2.747,8	66,0
Aralık 2022		1.392,1	513,2	1.905,3	2.130,1	2.643,3	4.035,4	65,5
Mayıs 2023		1.774,2	573,9	2.348,1	2.387,9	2.961,8	4.736,0	62,5
Aralık 2023		2.408,7	800,6	3.209,3	3.526,6	4.327,2	6.735,9	64,2
Ocak 2024		2.551,5	815,0	3.366,5	3.613,3	4.428,3	6.979,7	63,4
Şubat 2024		2.642,3	798,5	3.440,8	3.799,3	4.597,9	7.238,1	63,5
Mart 2024		2.712,5	859,9	3.572,4	3.927,4	4.787,3	7.499,8	63,8
10 AYLIK	Miktar	938,3	286,0	1.224,3	1.539,5	1.825,5	2.763,8	
ARTIŞ	%	52,9	49,8	52,1	64,5	61,6	58,4	

On aydaki itfa ve borçlanmalar

Yeni ekonomi yönetiminin iş başında olduğu son on aylık dönemde Hazine 600,5 milyar lirası anapara ve 417,9 milyar lirası faiz olmak üzere toplam 1 trilyon 18,4 milyar liralık iç borç geri ödemesi gerçekleştirdi. Hazine, aynı dönemde yeni devlet iç borçlanma senedi ihraçları ile toplam 1 trilyon 453,8 milyar liralık iç borçlanmaya gitti.

Hazine'nin bu sürede aylar itibarıyla hep 100'ün çok üzerinde seyreden ve özellikle Aralık 2023'te yüzde 273,4'le en yüksek düzeyi gören "iç borç çevirme oranı", on ayın ortalamasında yüzde 142,7'ye geldi. Buna göre borçlarını çevirmek ve açıklarını kapamak için piyasaya ödediğinden çok daha fazla borçlanan kamu, özel sektörün üretim ve istihdam yaratacak yeni yatırımları için ihtiyaç duyduğu kaynakların büyük bölümüne el koymuş oldu.

7,5 trilyonluk rekor borç stoku

Hazine'nin aylar itibarıyla yüklü tutarlarda net borçlanmaya gitmesi, merkezi yönetim borç stokunu rekor bir düzeye taşıdı. Mayıs 2023 sonunda 4 trilyon 736 milyar lira olan merkezi yönetimin iç ve dış toplam borç stoku, bu yılın mart sonu itibarıyla 7 trilyon 499,8 milyar liraya kadar yükseldi. On ayda toplam borç stokunda yüzde 58,4 oranında 2 trilyon 763,8 milyar liralık net artış yaşandı.

Toplam dövizli borç 4,8 trilyon TL

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre mart sonu itibarıyla merkezi yönetim borç stokunun 3 trilyon 572,4 milyarını iç borçlar, TL cinsinden karşılığı olarak 3 trilyon 927,4 milyar liralık bölümünü de dış borçlar oluşturuyor. Haziran başı mart sonu arasındaki dönemde iç borçlar yüzde 52,1 oranında 1 trilyon 224,3 milyar lira, dış borcun TL cinsinden karşılığı da kur farkları ile birlikte yüzde 64,5 oranında 1 trilyon 539,5 milyar liralık net artış kaydetti.

Hazine iç borçlanması (Milyar TL)					
	Geri ödemeler			Yeni borçl.	Borç çev. oranı, %
	Anapara	Faiz	Toplam		
Mart 23	17,0	24,9	41,9	88,7	211,7
Nisan 23	0,0	17,1	17,1	48,2	281,6
Mayıs 23	15,3	87,8	103,2	52,8	51,2
Haziran 23	41,7	15,3	57,0	113,0	198,2
Temmuz 23	147,5	12,7	160,2	181,1	113,1
Ağustos 23	90,8	60,9	151,7	223,2	147,1
Eylül 23	45,6	29,3	74,9	137,2	183,2
Ekim 23	22,5	44,1	66,6	88,9	133,6
Kasım 23	8,5	70,5	79,0	96,1	121,7
Aralık 23	16,4	26,7	43,1	117,9	273,4
Ocak 24	13,0	84,6	97,6	155,8	159,6
Şubat 24	156,1	34,7	190,8	211,6	110,9
Mart 24	58,2	39,2	97,4	128,9	132,3
Son on ay	600,5	417,9	1.018,4	1.453,8	142,7

Her 100 TL borcun 64'ü döviz cinsi

Mart 2024 itibarıyla merkezi yönetimin iç borç stokunun 2 trilyon 712,5 milyar liralık bölümü TL cinsi ihraçlar kaynaklı olurken, dövizle dayalı ihraçlarla oluşan iç borç bakiyesinin TL karşılığı da 859,9 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

Böylece döviz cinsi iç borçlar ile 4 trilyon liraya yaklaşan dış borçlar toplamının TL cinsinden karşılığı 4 trilyon 787,3 milyar liralık bir büyüklük oluşturuyor. Buna göre kamu borç stokunda yüksek oranda bir "dolarizasyon" yaşanıyor ve bu da kurlarda yükseliş olasılığında yüksek düzeyde ek kur farkı riskini barındırıyor. Dövizle dayalı borç stokunun TL cinsinden tutarında son on aydaki net artışın yüzde 61,6 oranında 1 trilyon 825,5 milyar lira olduğu dikkati çekiyor.

Merkezi yönetimin iç ve dış olmak üzere dövizle dayalı toplam borcunun TL cinsinden karşılığının toplam borç stokundaki payı mart sonu itibarıyla yüzde 63,8'e yükseldi. Başka deyişle Hazine'nin geri ödemekle yükümlü olduğu her 100 liralık borcun yaklaşık 64 lirası döviz cinsinden.

Bu denge on yıl önce her 100 liralık borçta 31 liralık döviz borcu şeklindeydi. Pandemi öncesi 2019 sonu itibarıyla yüzde 49,7'ye ulaşan dövizli borç oranı, 2021 sonunda yüzde 66'ya kadar çıkmış, 2022 sonunda yüzde 65,5, Mayıs 2023 sonu itibarıyla yüzde 62,5, Aralık 2023 sonu itibarıyla yüzde 64,2, bu yılın ocak sonunda yüzde 63,4 ve şubat sonunda da yüzde 63,5 olmuştu.

"Crowding in-out" etkisi nedir?

Bir dönemde gerçekleştirilen iç toplam borçlanma tutarının aynı dönemde yapılan iç borç anapara ve faiz ödemeleri toplamına bölünmesiyle elde edilen orana, "iç borç çevirme oranı" deniyor. İç borç çevirme oranının 100'ün altında kalması, Hazine'nin piyasaya yaptığı borç geri ödemesinden daha az tutarda borçlandığını ve böylece piyasaya para bıraktığı anlamına geliyor.

Devamında iç borç stokunda küçülmeyi beraberinde getirecek olan bu durum, faizlerde gerileme ve özel kesime de borçlanma piyasasından daha fazla yararlanma imkânı sağlıyor. Özel kesimin borçlanma piyasasından yararlanma olanağının artmasına uluslararası ekonomi terminolojisinde "crowding in etkisi" deniyor. Hazine'nin iç borç çevirme oranının 100'ün üzerine çıkması ise piyasaya yaptığı geri ödmeden daha fazla tutarda piyasadan borçlanması, bu da özel sektörün kullanabileceği kaynaklara el koyması anlamına geliyor.

İç borç çevirme oranının yükseldiği süreçlerde kamunun borç stoku büyürken, aynı zamanda özel kesim de piyasada daha az borçlanabiliyor ve dolayısıyla daha az yatırım yapabiliyor. Borç verilebilir fonların büyük bölümüne kamu kesiminin talip olması, faiz düzeyinin de yükselmesine yol açıyor. İç borç çevirme oranının yükselmesi, özel kesimin borçlanma piyasasından dışlanması sonucu doğuruyor ve buna da "crowding out etkisi" adı veriliyor.

Memur sayısı/maaşının işçiye oranını, MB kadar konuşsak, enflasyon düşerdi...

Ferit Barış PARLAK
26 Nisan 2024 Cuma

Yıllardır olduğu gibi...

Bu haftayı da “**Merkez Bankası (MB) faizi yükseltir mi/ sabit mi bırakır?**” sorusuna yanıt aramakla harcadık! Nihayet karar açıklandı: Faiz sabit kaldı...

Üretici:

“**Çalıştıracak eleman bulamıyorum...**” diye kendini paralarken...

İşgücü eksikliği: Üretim/arz açığı anlamı taşıırken...

Üretim ve arz açığı: Enflasyon/döviz ihtiyacı/ cari-bütçe-tasarruf açığı anlamına gelirken...

Ve... Sanayide yaşanan işgücü açığının...

Kamu personeline sağlanan ekstra avantajlardan sosyal yardımlara, üniversitelerden temel eğitim sistemine kadar nedeni/ çözümü biliniyorken...

Enflasyon ve açıklar gibi sorunlarımızın kalıcı çözümünü sağlayacak:

26.04.24

“Üretimde/sanayide iş gücü” konusu... MB Para Kurulu Toplantısı sonuçlarına harcadığımız sürenin onda biri kadar gündem/kamuoyu oluşturmayı hak etmiyor mu?

Örnek mi? Memur maaşı/sayısı: 3 aylık verilere göre, bütçe giderlerinde aslan payı yüzde 26 ile personel giderleri oluşturmuş...

Yıllık bütçede ayrılan pay yüzde 25 olduğu için, 3 aylık gerçekleşme normal karşılanabiliyor...

Ancak, Temmuz ayında yapılacak zam, bu kalemin giderlerdeki açığın katalizörü olacağı ortaya çıkıyor...

Kamuda: 2021 sonunda **3 milyonu kadrolu** olmak üzere 4 milyon 877 bin 270 personel çalışıyormuş...

2022’de bu rakam **3 milyon 100 bini kadrolu** olmak üzere 5 milyon 10 bine çıkmış...

2023 yılında ise memur sayısı **3 milyon 478 bini kadrolu** olmak üzere 5 milyon 176 bin ile rekor kırmış...

Daha vahimi: Sayıda rekor kırılırken, giderlerdeki artış her yıl **yüzde 130’lara, yüzde 150’lere** ulaşmış...

Her sorunun çözümü olan “**üreten işçi**” mi? Çoğunluğu, en düşük memur maaşının yarısını alabiliyor...

VELHASIL

ABD ve AB üyeleri gibi gelişmiş ülkelerin MB temsilcileri, “Sorunlar yapısaldır; sadece MB para politikalarıyla çözülmez.” cümlesini, her toplantılarında tekrarlarlarken...

Çalışma hayatındaki dengesizliklerin de **(farklı nedenler de var)** etkisiyle üretim/arz açığı veriyoruz...

Üretim/arz açığının da **(farklı nedenler de var)** etkisiyle, enflasyon/cari-bütçe-tasarruf açığı ile karşı karşıyayız... Ve enflasyon sorununu çözmesi için, yıllardır yaptığımız gibi yine MB’ye bel bağlayarak, yanlışı tekrarlamıyor muyuz?

Abdulkadir Selvi

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi konuşulacak mı

SİYASET, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in yapacağı görüşmeye kilitlendi.❖

Özgür Özel ne önerecek, Cumhurbaşkanı Erdoğan ne yanıt verecek? İlk görüşmeden sonra ipler kopacak mı yoksa ilerleme sağlanacak mı? Merak edilen noktalar bunlar.

YENİ SİYASİ İKLİM

Kıran kırana geçen bir seçimden sonra siyasi iklim daha da sertleşmeyip tam tersine yumuşadıysa bunda diyalog havasının doğmasının çok büyük bir payı oldu. Eğer iki lider görüşmeleri sürdürme kararı alırsa yeni bir siyasi iklim yaşanacak demektir. Yok aksi olursa büyük bir fırsat heba edilmiş olacak.

Türkiye'nin yeni bir siyasi iklime ihtiyacı var. Yoksa 4 yıl böyle gitmez. Bunu Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın atacağı adımlar ile Özgür Özel'in yaklaşımı belirleyecek.

Özgür Özel bu süreçte çok yapıcı bir rol oynayabilir. Türkiye'nin önünün açılmasına katkı yapabilir.

MİLLET İŞBİRLİĞİ GÖREVİ VERDİ

Bu açıdan iki liderin yaklaşımları önemli. Çünkü genel seçimler Erdoğan'ı, yerel seçimler Özgür Özel'i öne çıkardı. Millet sandıkta iki lidere bir rol biçti. "Türkiye'nin sorunlarının çözümünde işbirliği içinde olun" dedi. Ama daha da önemlisi ne konuşacakları.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın önceliğinin yeni anayasa olduğu biliniyor. Özgür Özel'in de buna bir itirazı yok.

26.04.24

Yeni anayasa konusunu Türk demokrasisi açısından çok kıymetli buluyorum, ama Meclis'teki sandalye dağılımı nedeniyle zor görüyorum.

Ama Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde birtakım düzenlemeler yapılabilir.

50 artı 1 sisteminin, ittifakların gözden geçirilebilmesi gibi.

50 artı 1 sistemi, yüzde 50'lik partileri yüzde birlik partilere mahkûm ediyor. Aynı şekilde ittifak sistemi de. CHP son seçimde bunun bedelini ağır bir şekilde ödedi. Yüzde 1 oyu bile olmayan partiler CHP'nin sırtından 39 milletvekili çıkardı.

Siyasetin normalleşmesi ve küçük partilerin şantajından kurtulması için bu gerekli.

GÜVEN ARTIRICI ADIMLAR NELER

Bu arada Özgür Özel bir şey söyledi. Güven artırıcı adımlardan söz etti. Bunlar ne olabilir?

Özgür Özel'in iki öneri götürmesi bekleniyor.

1- Geziden dolayı hapiste olanların durumu,

2- Cezaevinde olan 28 Şubat generallerinin affedilmesi.

YENİDEN YARGILANMA

Gezi davasından mahkûmiyetleri onanan Osman Kavala, Can Atalay, Tayfun Kahraman, Mine Özerden ve Çiğdem Mater Utku için yapılacak bir şey var mı? İstenirse hukuk içinde yol bulunabilir. Örneğin yeni deliller bulunduğu taktirde yeniden yargılanma kapısı açılabilir. Bunlar irade meselesi.

ERDOĞAN'IN ABD GEZİSİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 9 Mayıs'ta yapacağı açıklanan ABD gezisiyle ilgili spekülasyonlar sürüyor. O nedenle sık sık haber kaynaklarıma bu gezi olacak mı diye sorma gereği duyuyorum.

Hamas'ın siyasi liderlerinden İsmail Haniye ziyaretinden sonra ABD'de, İsrail lobisiyle bağlantılı bir grubun bu ziyareti engellemeye çalıştığını anlıyorum. ABD ve Türkiye bu tür lobilerin oyununa gelmemeli. Bu ziyaret gerçekleşmeli. Çünkü bizim ABD ile görüşmemiz gereken çok önemli başlıklarımız var.

ÖNEMLİ BAŞLIKLAR

F-16 satışı, F-35'lere yaptığımız ödemenin tahsili, Irak'a yapacağımız büyük operasyon, Suriye'deki PKK varlığı, İsrail-İran geriliminin bölgeye yayılması ve Rusya-Ukrayna savaşı gibi.

İsveç'in NATO üyeliğine verdiğimiz destekle çok önemli bir konjonktür yakaladık, bunu lobilere kurban etmemeliyiz.

GEZİ PROGRAMI KONUŞULUYOR

Son durum şu şekilde;

- 1- ABD'den gezinin iptaline ilişkin bir bilgi gelmiş değil.
- 2- Cumhurbaşkanı Erdoğan gezi iptal edilsin diye bir talimat vermemiş.
- 3- Türk ve ABD heyetleri gezi programını müzakere ediyor.

Bu durumda bana düşen ise her gelişmeyi izleyip, paylaşmak...

KILIÇDAROĞLU'NUN YANLIŞLAR DİZİSİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Özgür Özel arasında kurulan diyalog ve iki liderin görüşmesi kamuoyunda büyük destek gördü. Bizim milletimiz kutuplaşmayı ve devletin tepesinde kavgayı sevmiyor. Çünkü bunun çok ağır bedellerini ödedik.

DEMİREL VE ECEVİT ÖRNEĞİ

12 Eylül öncesinde Demirel ile Ecevit cenazede bile tokalaşmıyordu. İki lider arasında diyalog olmadığı için sonsuz cumhurbaşkanlığı turları yaşıyordu. Bir cumhurbaşkanı seçilemiyordu. Erken seçim kararı alınamıyordu. Hep onu düşünürüm; cumhurbaşkanı seçilse, erken seçim kararı alınsa 12 Eylül önlenebilir miydi? Neden olmasın?

Olumsuz örnekler üzerinden hareket etmek istemem.

Çünkü iki lider, askerin dayatmasına rağmen, Meclis'in üzerinde ses hızını aşan uçaklar uçurulmasına rağmen Faruk Gürler'in seçilmesini önleyip AP ve CHP'nin ittifakıyla Fahri Korutürk'ü seçmişlerdi.

8 YIL

Kılıçdaroğlu'na gelecek olursak 15 Temmuz darbe girişiminden sonra 25 Temmuz 2016 tarihinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'la görüşmüştü. Kamuoyu baskısı nedeniyle Yenikapı'daki mitinge katılmıştı. Kılıçdaroğlu diyalog değil, hakaret siyasetini tercih etti.

Türkiye Cumhuriyeti'nde Cumhurbaşkanı'na en çok hakaret eden muhalefet lideri oldu. Ne kazandı?

ÇARŞI HER ŞEYE KARŞI

Kılıçdaroğlu geldiği nokta itibarıyla ise her şeye karşı... Oysa CHP içinde Ekrem İmamoğlu'na karşı Özgür Özel'e daha yakın duruyordu. Şimdi ona da karşı.

Ekrem İmamoğlu'na karşı.

Özgür Özel'e karşı.

Zaten Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın varlığına karşı.

Çarşı, her şeye karşı.

Kılıçdaroğlu, CHP Kurultayı'ndan itibaren bir yanlışlar dizisi içine girdi.

KILIÇDAROĞLU'NUN YANLIŞLARI

- 1- CHP Kurultayı'nda ilk turda seçilemeyince ikinci turda aday olması yanlıştı.
- 2- Kurultayı kaybettikten sonra CHP'nin menfaatleri için çalışan eski bir genel başkan ve tecrübeli bir siyasetçi olması gerekirken, paralel genel merkez açması yanlıştı.

CHP KAYBEDECEK DİYE BEKLEDİ

- 3- Özgür Özel'in seçim kampanyasına katılması, bazı illerde birlikte kürsüye çıkma talebini geri çevirmesi yanlıştı.
- 4- Kendisini ziyaret eden gazeteciler aracılığıyla CHP seçimleri kaybedecek mesajları vermesi ve '1 Nisan'dan sonra olağanüstü kurultay için harekete geçeceğim' şeklinde bir hava oluşturmaması yanlıştı.

ZAFER SARHOŞU OLMADI

5- CHP, seçimden başarıyla çıktı. Kılıçdaroğlu'nun 13 yılda başaramadığı başarıldı. Yüzde 25'lik tavan aşıldı. Başarıya rağmen Özgür Özel zafer sarhoşu olmadı. Bu birçok insanı şaşırttı ama Özgür Özel doğru olanı yaptı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'la bir diyalog sürecini başlatmak için adım attı. Erdoğan uzatılan eli geri çevirmedi. Siyasi iklim yumuşadı. Toplum bunu satın aldı. Bir tek Kılıçdaroğlu'nun karşı çıkması yanlıştı.

ÖZGÜR ÖZEL MUHALEFET ETMEYECEK Mİ?

6- Kılıçdaroğlu, "Bu düzen kurucusu sarayla müzakere edilmez, mücadele edilir...!" diyor. Peki Özgür Özel'in mücadele etmeyeceğini nereden çıkarıyor? Özgür Özel diyalog yolunu deniyor. Eğer bir ilerleme sağlayamazsa muhalefet edecek. Hem de Kılıçdaroğlu'ndan daha sert muhalefet edebilir.

Esfender KORKMAZ

Hayat pahalılığı neden arttı?

Pahalılık denilince fiyatlar genel seviyesinde artış anlaşıyor ve bu anlayışa göre pahalılık göstergesi enflasyon endeksleridir. Hayat pahalılığı ise, gelir artışının enflasyonun altında kalması halinde, fiyatların halkın gelirine göre yüksek kalması ve satın alma gücünün düşmesi anlamındadır.

Medya haberlerine bakarsak; Bodrum’da bir dairenin günlük kirası 2500 lira, bir villanın günlük kirası ise 1 milyon liraya ulaşıyormuş.

Serbest piyasa ekonomisi ve rekabet kurallarına göre, bir mal veya hizmetin fiyatı çok yüksek ise, o mal ve hizmete talep olmaz. Fiyatı düşer.

Ama fiilen öyle olmuyor. Gelir dağılımı aşırı bozuksa, kolay ve spekülatif para kazanma yolları varsa, yüksek fiyatlı mal ve hizmetlere de talep oluyor.

Gerçekte bu fiyatlar halkın yüzde 99’una göre pahalıdır. Sanayiciler için de pahalıdır. Çalışarak para kazanan hiçbir iş adamı bir günlüğüne bir milyon lira vermez. Çünkü onlar sermayenin, gelirden daha ziyade tasarruftan doğduğunu bilirler.

Ama her bir parti mal kaçağında milyon dolar kazanan bir kaçakçı, petrol gelirine el koymuş Arap emir veya kral ailesi bu paraları öder.

Her toplumda gelir dağılımı aşırı bozuksa, gösteriş amaçlı tüketim artar. Piyasada ikili üretim yapısı oluşur. Lüks ve pahalı mallar üretimi, ucuz ve kitlesel mallar üretimi. Lüks mal üretenler az mal üretir ve fakat pahalı satar çok kazanır. Ama bu defa da üretim kapasitesi düşer.

Bir AKP milletvekilinin Monako’da 60 Euro’ya ıstakoz yemesi gündem oldu. Türkiye’de Nişantaşı’nda bir lokantada bir porsiyon ıstakoz 10 bin lira yani 287 Euro’dur.

Duayen bir gazete patronu bana İstanbul’da lokantalar dolu, demek ki halkın durumu iyi demişti; ben de *“İstanbul’da 20 milyon insan var. Bunların yüzde beşi, yüz bin kişi eder. Lokantaları dolduranlar bunlar. Halkın yüzde 95’i lokantaya gitmez”* demiştim.

Öte yandan “**pahalıysa gitmezsın**” anlayışı da çözüm olmuyor. Çünkü diğer lokantalarda bu spekülâtif fiyatlara bakıp, fiyatlarını artırıyor ve dolaylı olarak hepimize zarar veriyor.

Türkiye’de büyüme oldu ve fakat bu büyüme kapsayıcı olmadı, yani halka yansımadı. Bazıları daha zengin, bazıları daha fakir oldu. Söz gelimi 2023’te büyüme oranı yüzde 4,5 oldu, ancak artan gelir halka dağılmadı.

TÜİK verilerine göre;

*2022 yılında nüfusun en fakir yüzde onunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 2,3 iken 2023 yılında azaldı, yüzde 2,1 oldu.

*2022 yılında nüfusun en zengin yüzde onunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 32,7 iken, 2023’te arttı ve yüzde 34,6’ya yükseldi.

*2022 yılında nüfusun en fakir yüzde 20’sinin toplam gelirden aldığı pay yüzde 6 iken azaldı ve 2023’te yüzde 5,9’a geriledi.

*2022 yılında nüfusun en zengin yüzde 20’sinin toplam gelirden aldığı pay yüzde 48 iken 2023 yılında arttı ve yüzde 49,8’e yükseldi.

Hayat pahalılığı göreceli olarak da zaman içinde de değişir. Öz tüketimin, (kendi ürettiğini kendi tüketenlerin) yaygın olduğu dönemlerde hayat pahalılığı daha az hissedilir. Paralı ekonomiye geçtikçe, buzdolabı gibi mallar hayata girdikçe, gelir artışı paralel artmayınca hayat pahalılığı göreceli olarak artar.

Türkiye son on yılda orta gelir tuzağına düştü ve bu tuzak hayat pahalılığını artırdı.